

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 50 »
 Holnap na. noz aordca:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaszadásra vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 3.

Kétféle mérték.

Két napi farsangolás után ismét hozzálátott a tisztelt Ház a »munkához.«

Két hónap óta folyik már a költségvetési tárgyalás, de úgy látszik még mindig nyújtani kell azt, mert a kormány nem tud más dolgot adni a parlamentnek. Mikor a nemzeti párt bejelentette passivitását, a kormány sajtója jó kedvet mutatott hozzá. Legalább vége lesz — mondák — a céltalan időpazarlásnak és valahára komoly munkához láthat a parlament. És a vita csak nem akar véget érni, folyik tovább a céltalan időpazarlás, avval a különbséggel, hogy az Apponyiak, Horánszkyak, Beöthy Ákosok és Ugron Gáborok szakszerű beszédei helyett a Bánffy által kikommandírozott Wolfnerék és Egyediek és a Kossuth-féle tartalék csapat szólásra mindenkor kész vitézeinek felszólalásaival kell beérnie a t. Háznak és a közönségnek.

A pénteken megindult kultusz-vita úgy látszik méltó párja lesz az agrárvitának. Fejérváry miniszter tárczáját elvégezték másfél óra alatt, mert a katona miniszter nem engedte meg, hogy az ő ressortjába tartozó ügyekről össze vissza beszéljenek Bánffy ujonczai. Kultusz kérdések, — az már egészen más. Vallási és közoktatási ügyekhez Magyarországon mindenki ért, még a börgyárosok és konzerv-szállítók is.

Wlassics miniszternek multkori beszédéből úgy látszik, hogy ezuttal inkább közoktatási, mint vallási vitát akarnak

rendezni. Legalább a miniszter óvatosan kerülte a vallási kérdések érintését. Az egyházpolitika — úgy mondják — egyelőre be van fejezve. Az autonómiára még mindig nem találja elég nyugodtának a kedélyeket a miniszter; a kongrua rendezése pedig megakadt valahol. Legjobb lesz tehát közoktatási ügyekről vitatkozni. Ott van elég nagy szabad térés az sem baj, ha kívül, hogy nem minden mameluk »gondolkozik« egyformán. Ők ugyan mindig a miniszter fejével szoktak gondolkodni, de más az, mikor meg van nekik engedve, vagy pláne céltatosan meghagyva, hogy szabadon (relative) beszélhetnek. Tisza István ezt a véleménykülönbséget úgy magyarázta, hogy egy 300 tagból álló pártban nem lehet olyan egyetértés, mint egy 30 tagból állóban, amely — hallgat. Kétségkívül van benne valami. Csak ki kell egészíteni avval, hogy ebben a nagy pártban csak akkor nyilvánul a véleménykülönbség, mikor ezt — taktikai okokból — megengedik nekik. A kvóta felemelésénél p. mindnyájan egy véleményen lesznek Bánffyval, pedig a programbeszédeknél nem volt meg a harmonikus összhang.

A vallás- és közoktatásügyi költségvetésre elmondottuk már — általánosságban — véleményünket; a miniszter reformtervére is megtettük megjegyzéseinket. Ezuttal a költségvetésnek arra a fel-tűnő sajátására akarunk itt rámutatni, a miniszter egész költségvetésén meglát-szik a kétféle mérték, amelylyel a kat-holikusoknak és a többi felekezeteknek mér. A kolozsvári helv. vallásu tanárképző

segélyezésére 6000 frtot irányoz elő. Érdekes a mivel ezt indokolja. »Szükséges — úgy mond — a protestánsok támogatása, mert a kegyes tanító-rendnek is van belakással egybekötött intézete.« Vagyis más szóval amiért a katolikusok a maguk erejéből fentartanak egy ilyen intézetet, hát az állam is tartson fenn az ő dédelgetett protestánsainak.

Ellenben a budapesti V. ker. kath. főgymnásiumtól már megtagadja a kért segélyt és mivel a tanulmányi alap nem képes továbbra fentartani, f. é. november 1-től számítva kilátásba is helyezi annak államosítását. Mi több, biztonság kedvéért már az ez évi költségvetésben az ál-lami középiskolák közé sorolja.

Eppen így bánik el a temesvári kath. főgymnásiummal is. Megtagadja tőle a tanulmányi alapból kért segélyt, sőt e kath. tanintézetnek egy ugyanott felállítandó állami iskola által való bojkottirozását helyezi kilátásba.

Igy megy ez a többi segélyezéseknél is. Az állampénztárból segélyezett 36 iskola közül 26 protestáns és csak 10 katolikus.

A jászberényi kath. főgymnásium ta-valy kapott 61,000 frt évi segélyt, az idén nem kap egy lyukas fillért sem. Ugy kell neki, minek kuruczskodott, minek buktatott minisztert!

Mint örvendetes jelenség nem hagyható említés nélkül a felekezeti tanítóképzők tanárai segélyének 1000 frttal (most 4000 frt) való emelése.

Az átmeneti kiadások között a Röntgen sugarakkal eszközlendő kísérletekre 1000 frt van előirányozva.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A párbaj.

(Humoreszk)

ALBERT CIM után: — plex.

Minden áldott este megtörtént, Placide Chapdelaine a város házából hivatalból jövet az ő kollegájával Celestin Mignonettel betért a Café du Soleil-be ahol szokott asztaluk mellé telepedtek, pipára gyújtottak és végnélküli pikettirozásba merültek.

Már majdnem tizenöt esztendő óta szolgálta a várost titkári minőségben és két különböző szakosztályban.

Chapdelaine elérve a három X-et, megtette azt a tréfát, hogy oltárhoz vezetett egy szegény parasztleányt a város környékéről, a ki pár ezer frankra menő hozományt, és krump-liból, dióból, körtéből és egyéb természetmennyekből álló évi adót hozott neki a konyhára, eltekintve az izlletes sonkáktól és az ecetes vidéki bortól.

Mignonet ellenben agglegény maradt és nem minden aggodalom nélkül ünnepelt együtt a násznéppel barátja menyegzőjén. Aggodalma azonban mégis alaptalan volt, mert Placide azután is csak úgy elpikettirozgatott vele, mint azelőtt.

II.

Egy forró juniusi este azonban, bizonyára a nagy hőség befolyása alatt váratlanul ma-

kacs vizázkodás támadt a két barát között és pedig a káro király miatt, melyet Mignonet állítólag »kimondott,« holott Chapdelaine azt nem hallotta és a jelentést kétségbevetta.

— Menyörgős adta-teremtette! Mondom, hogy kimondtam!

— Ugyan hallgass te hígeszü!

— Az vagy te, hallgass te!

— De ha mondom, hogy kimondtam.

— Nem és szászor nem!

— Enye, lánczos adta, hát sohasem lesz ennek vége? Mignonet türelmét veszve, és egy csomó kártyát felmarkolva azt Chapdelaine arzába csapta. Ez visszaadta a kölesönt mert a vörös pohárral kólintotta fejbe Mignonettel.

— Utonálló, gazember, — ordított most bőszerűen Mignonet Chapdelainre rontva és megkapván őt nyakánál fogva úgy megrázta mint egy lisztes zsákot.

— Az istenért uraim, hogy tehetnek ilyet? Ugyan hagyjauak fel már ezzel a dologgal.

Kiáltottak közbe a dulakodás szemtanúi: a többi vendégek, a kik a vizsályt minden áron elsimitani igyekeztek. Különösen ketten voltak szorgosak a harczólo felek leszerelésében és elesendesítésében: egy Ragasse nevű hadnagy és Schenk apó, a kérdeműlt profosz.

— Uraim, izléstelen dolog, a mit esel-kesznek!

— Méltatlan önökhöz! — tódítá Schenk apó. Ilyen esetben párbajozni kell Chapdelaine uram.

— Igenis Mignonet uram, fejezte be a beszédét a hadnagy.

— Önök szégyent hoznak magukra!

Chapdelaine azonban, a kit a két markos vendég nagy nehezem egy sarokba cipelt, még azután is egyre káromkodott és átkozódott.

— Ezt nem nem engedem el boszulatlanul. Ezért lakolni kell!

— Igen, ezért valakinek lakolni kell! üvölté a másik sarokból Mignonet, a kit három szál vendég tartott lefűelve.

— Tiszta dolog uraim, hogy Önöknek, a kik előttünk ily csufosan összeveszték és összeverekedtek, kölcsönösen elégtételt kell egymáson venniök. Mi ketten: én és a hadnagy rögtön megállapítjuk a párbaj módozatait. Chapdelaine ur a sértett fél, enélfogva. . .

— Hogy is ne! Ordított közbe Mignonet. Én vagyok a sértett. Ha hozzám nem vágja a vörös poharat. . .

— Nem áll, nem igaz! Te voltál a ki a kártyákat. . .

— Bocsánat uraim! Nem kártyáról van most itt szó, hanem erőszakoskodásokról és pofonokról. Én nekem ugylátszik mintha ön lett volna az, Ghapdelaine uram aki. . .

— Ugy van, helyes, az azur kezdte erősitgette a dolgot Sagasse. Nincs benne kétség, én láttam az egész esetet.

— Most tehát elég! Mondá a profosz. Erre nézve egyetértünk mind a ketten.

Azután Chapdelainehoz közeledett és sut-togva kérdezte tőle:

A hülyék, vakok és gyengeelműjek budapesti és váci tanintézetének évi költsége is 12,559 forinttal többre van előirányozva s úgy látszik, ez a tétel évről-évre növekedni fog, mert a hazaboldogító liberális aera egyre szaporodnak a hülyék, vakok és gyengeelműjek!

Az új botrány.

Mégis csak kivázza a holló a holló szemét, ha nagyon éhes. Berl-Ollendorf és Spitzer kétszeresen is testvérek, mint zsidók és mint szabaddóművesek és mégis kikaparták egymás szemét, sőt a nagy veszekedésben egy magyar képviselőt is súlyosan megsebesítettek, talán becsületbelileg meg is öltek.

Legalább nagyon valószínűvé teszi Morzsányi bukását az a levertség, melyet Morzsányi mentegetőzése ma a képviselőházban a kormánypárton okozott, honnét egy halvány »éljen« sem hangzott beszéde után s honnét egy árva szó sem emelkedett védelmére.

Még valószínűbbé teszi Morzsányi bukását a kormányhoz közel álló napilapnak, a »Pesti Hírlap«-nak nyílt támadása Morzsányi ellen. A »Nemzet« csak hallgat s ezzel itéli el Morzsányit; a »Pesti Hírlap« nem elégszik meg ezzel, hanem hevesen ki kell az erzsébetvárosi képviselő ellen, aki — elügyetlenkedte a dolgát. A cikknek ide vonatkozó részét a következőkben adjuk:

Nem tudjuk, hogy az átlagos ítélet elfogadja-e Morzsányi képviselő ur ama finom distinkcióját, hogy ő itt »mint ügyvéd« járt el és nem mint »országgyűlési képviselő«. Részünkről ezt a megkülönböztetést igenis elfogadjuk, de csak megfordítva. Az ügyvédi képviselet itt minimális, csaknem semmi. A képviselői tekintély és befolyás volt az egyetlen, amire Spitzer Gyula számított. Morzsányi is úgy adja elő, hogy »per te« protegálta az államtilkártnál ügyfeleit. A 40 ezer vagy 60 ezer forint honorárium itt az ügyvédi tennivalókkal és a fölhasznált jogtudományjal semmi arányban nem áll. Ez közvetítés, ügynöki szolgálat, faiseurség, semmi más. A képviselői állással járó befolyás liquidálása egy üzletnél. Így fogta föl azt maga Berl is, aki gomblyukának fájdalmait elpanaszolta dr. Morzsányi Károlynak. Bármiképen forgatjuk is ezt

a dolgot, arra az eredményre jutunk, hogy a *borsodi főispán és az erzsébetvárosi képviselő honoráriumi közt semmi etikai különbség nincs* és hogy itt az ügyvédi minőség esetleges állapota a befolyás megfizetésének tényéből semmit sem von le és azt enyhébbre nem színezi. Hogy a közvetítés díját nem kapta meg, privát pech. A felelősség egész súlyát viselnie kell és viselni fogja.

A közéletet egyáltalán lehetetlen megterhelni ilyen passzívakkal. A szabadelvű párt, uralkodó helyzeténél fogva amúgy is nehezen viseli ezen »ügyvédi« mentségek súlyát. Más párt sem idegen tőle. A népképviselő elve, de a közélet nélkülözhetetlen erkölcsi alapja sem tűri meg — s az ügyvédi hivatásnak sem kellene megtűrnie — hogy a *mandátum hasonló befolyás-értékesítés eszközévé süllyedjen alá*. Valahol és valahára el kell kezdődnie a *purifikációnak ezen a téren is*. Meg kell állapítani szorosan azt a határt, ahol az ügyvédi minőség nem fűdi a képviselő tényeit. S épúgy, mint a bodvavölgyi vasút ügyénél általános vicinális-purifikáció indult meg, itt is meg kell indulnia az ügyvédi befolyás purifikációjának, mivel ez a képviselőháznak nem egy, hanem sok tagját illeti. Milyen medret vág ez magának, az a parlamentari közvélemény dolga, de Magyarország képviselőháza nem süllyedhet le az ügyvédi irodák piaczává.

Félő biz az, hogy ha nagyon piszkálják ez ügyet, még több botrány is ki talál pattanni.

Ujabb pogánykor Magyarországon.

Azt mondják, hogy a történelem megismétli magát. Ez a mondás megdöbbenően igazolja most magát Magyarországon, mely a legjobb uton van arra, hogy a Szent-István kora előtti pogányság állapotába süllyedjen vissza.

A felekezetenélküliségről szóló törvény hozatala alkalmából a liberális sajtó azt hozta fel egyik leghatalmasabb érv gyanánt, hogy az új törvények nem fognak ártani a bevett keresztény vallás felekezetenek semmit, mert a külföld példája szerint a felekezetenélküliek száma elenyészése csekély a keresztényekéhez képest s azok száma is majdnem semminek vehető, a menyiben, ha felekezetenélküli ateizmust, vagy bármily más tévtant vall is nyíltan, szinteg még is megmarad valamely vallásfelekezetben, továbbá, hogy az egyszerű népkorlátolt műveltségi viszonyainál fogva nem igen fog kilépni abból a vallásból, melyben született a felnőtt.

Az ilyen fajta éveknek nagy tömegét azonban már akkor semmivé tették a keresztény Magyarország érdekeit szívükön viselő képviselők, különösen a főrendiház nagy nevű szónokai, kivált a püspökök s előre megmondták, hogy a felekezetenélküliségnek törvénybe való iktatása Magyarországon az ország speciális viszonyainál fogva egyértelmű a pogányságra való visszatéréssel.

Nálunk ugyanis rendkívül sok tekintetben különböznek az egyházi viszonyok a művelt nyugattól. Hogy többet ne említsünk a lelkészek fizetését a külföldön majd mindenütt állam teljesíti az egyházi adók nem olyan természetűek mint nálunk, a nép átlagos műveltsége sokkal magasabb fokon áll, nincs annyi nemzetiségre oszolva az állam, a zsidóság száma hasonlíthatatlanul kisebb ugy aránylag mint absolute véve stb. Megjósolták, hogy a felekezetenélküliség hihetetlenül gyorsan fog terjedni, különösen a református és zsidó vallás körében. De mindig csak a külföld és a külföld példájával torkoltak le minden érvet.

Ma már statisztikai adatok állanak előttünk, melyek ellen nincs apelláta.

Megdöbbenő adatok tárultak fel előttünk. Egyedül Arad vármegyében 1200 a felekezetenélküliek száma a hivatalos statisztikai adatok szerint. Ezen statisztikát alapul véve a 63 vármegyében csak átlag 500 felekezetenélkülit véve, Magyarországon 30,000-nél több felekezetenélküli van; de legyünk optimisták s vegyük e számnak csak a felét, akkor is 15,000-re emelkedett a felekezetenélküliek száma egy év alatt. Hová fog ez vezetni? Egy második pogány korszakra.

Három új törvény.

A hivatalos lap tegnapi száma három új szentesített törvényjavaslatot közöl. Első a *millenniumi kiállítás* félmilliónyi deficitjének fedezéséről, a második a *kis lubri* eltörléséről a harmadik végre a *magyar északnyugati* gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről szól.

A Szent István-rend új titkára és kincstárnoka.

A király hiregi *Hiersch* Károly nyugalmazott miniszteri tanácsost s a Szent István-rend kincstárnokát ugyanezen rend *titkári* állomására nevezte ki. — Aradvári *König* Károly

— Ugy-e bár meglehetősen ért ön a kardforgatásához?

— Sohasem volt még kard a kezemben, válaszolt Chapdelaine; ez azonban mítsem tesz, én felnyársalom és darabokra vagdalom azt az utónállót, ezt-a...

— Jó, jókérem! E szerint nem marad hátra más, mint a pisztoly.

— Az nekem mindegy. Legyen pisztoly, vagy akár ágyu. Csak megölhessem őt!

— Nagyon szép, nagyon helyes. Engedje meg tehát, hogy a párbajt a hadnagygyal megbeszéljem, csak bizzék meg ön én bennem, én szívesen leszek a tanuja... Tehát holnap reggel, pont ötkor érte megünk önért a lakására. És most Isten önnel. Ellenfelét, nehogy újra kitörjön a harag, csak pár percetzel később eresztjük ki a kávéházból.

III.

Három órával a zajos intermezzó után, midőn a nagy toronyóra nyolczat ütött, Celestin Mignonet heves léptekkel járt alá s fel szobájába, a következő monológot folytatva magával:

— Oh én nagy számár!... Jaj nekem és jaj nekünk mind a kettőnknek ostoba birkáknak! Párbaj egy nyomorult játszmaért!... Oh mi szamarak! Atkozott egy prófusz, ez boronált így összebennünket... Persze, neki öröme telik abban, ha mást párbajozni lát! Igen, igen ez az ő műve, meg a hadnagyé... Mert

nem lehet, hogy Chapdelaine a párbajt akarja...

— Meg vagyok győződve, hogy a jólelkű és kedves Chapdelaine is úgy gondolkozik, mint én — Fogadni mernék akárkivel, hogy a haragja csakugy elpárolgott, mint az enyém... Hiszen jól ismerem őt, oh te kedves, szeretetre méltó Placidon már egy szemernyit sem haragszol rám! Fel kell keresnem őt és együtt rendbe hoznánk ezt a dolgot. Igen, igen rögtön hozzá fogok sietni...

Ezeket mondva Mignonet hirtelen fejére nyomta kalapját, fogta a kilincset és daczára a nagy esőnek, mely patakokban szakadt az utcákra, a Boulevard de la Rochalle-re sietett a hol képzelt haragosa, Chapdelaine lakott. Alig haladt azonban husz lépésnyire, midőn a sarkon belebotlott valakibe, a ki hangosan felkiáltott:

— Mignonet!

— És te, Chapdelaine!

S a két haragos egy pillanat alatt egymás nyakába borult.

— Oh én szegény jó barátom!

— Bocsáss meg te is ő neki!

— Én is épen arra akarlak kérni tégedet. Hiszen ugy viseltem magam veled szemben, mint egy paraszt...

— Nem, nem engedem, én vagyok a nyomorultabb, igazán alávaló...

Miután így kibékültak a haragosok és felujították a szívélyes barátságot, Chapdelaine így folytatta a beszédet:

— Most tehát csak meglennénk, de mi lesz velünk holnap?

— Holnap?

— Igen, akkor lesz a párbaj.

— Hogy mi lesz? Semmi sem lesz. Nagyszerű! A tanuink addig fognak kopogtatni az ajtónkon, míg meg nem unják.

— De végre valahol mégis csak ránk akadnak ezek a hóhérok. És azt fogják mondani, hogy mi félünk a párbajtól.

— Akkor kijejtjük nekik, hogy kiegyeztünk és nincs más semmi bajunk.

— Nem, ez nem lehet, ez nem járja.

— Csakugyan igazad van. Akkor gyáváknak tartanak bennünket.

— Hopp! megvan. Kiáltott diadalmasan Mignonet. Egy eszmém van. Hisz nekünk nem is kell beadni a derekunkat a segédeink előtt!

— Mond inkább hogy a gyilkosaink előtt. Mert ők nem törtek másra...

— Mint a mi halálunkra. Igen is, csak ezt akarták ők. Ép azért nem szólunk nekik semmit, mert kikiáltanak, hogy nyulszívűek, vagyunk.

— És akkor az egész város nevetne bennünket...

— Igaz, ugy van!

— Azért legjobb lesz, ha ugy teszünk, hogy semmit sem árulunk el abból, hogy kibékültünk.

— Helyes, nagyon helyes. És e szerint holnap kiállunk bárbajozni?

udvari tanácsosi czimvel és jelleggel felruházott kabineti titkárt pedig az ekként megürült *kincstárnoki* állomásra nevezte ki.

Alispán-válság Hevesmegyében.

Zalár József, hevesmegyei alispán, az ismert nevű költő, alispáni állásáról lemondott. Utódjául Hám Gyula megyei főjegyzőt emlegetik. Sokan Szederkényi Nándort, Eger volt képviselőjét akarják jelölni.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 3.

A farsangi szünet elmúlt és hamvazó szerdán, a szánom-bánom napján ismét tanácskozássra gyűlt össze a Ház. Képviselő kevés számmal gyűlt össze, csak a karzat volt tele.

A karzat megérezte, hogy ma botrány kerül a Ház asztalára.

A folyosón is izgalmas hírek szállongnak. Arról beszélnek, hogy *Morzsányi* ellen heves támadás készül és a *szabadelpárt* elejti őt. Arról is van szó, hogy *kényszeríteni fogják mandátumát* letevésére.

Ily hangulatban nyitotta meg *Szilágyi* Dezső az ülést.

Kultusz vita.

A *közoktatásügyi költségvetéshez* elsőnek a néppárti Szabó Istvan szólt, a ki a testi nevelésről beszélt s arra kérte a minisztert, hogy több gondot fordítson a tornatanításra. A tornatanítókat államképzőkben tanítsák ki és kössék a tornatanítói állást érettségihez. A költségvetést nem fogadja el.

Dózsa Endre egységes magyar nemzeti közoktatás szükségéről beszélt s különösen a román iskolák nemzetiségi akna-munkáját ismertette. Jankuról, Doda Trajánról tanítanak ott, de nem Nagy Lajosról, Mátyás királyról. Ide kell bevinni a nemzeti szellemet. Majd a néppárt és a nemzetiségek szövetségét bizonyította. A költségvetést elfogadja.

Morzsányi büne.

Pichler Győző azt látja, hogy a mostani közoktatásügyi rendszer mellett az országban az *erkölcsök mindjobban elvadulnak*. Egy aktuális dolog adja szájára ezeket a szavakat, a melyet a sajtó napok óta pertraktál. A szabadelpárt egyik tagját a közvélemény proskribálta, már csak azért is, mert egy magas állásu köztisztviselőt nyilatkozatával árnyékba igyekezett helyezni. Ő tudja, hogy itt *semmi-féle magas állásu tisztviselő nem követett el inkorrekt dolgot, csak egy képviselő, a ki visszaélt képviselői és azzal a viszonyával, melyben magas állásu tisztviselőkkel és miniszterekkel volt.*

Szilágyi elnök: Minden visszaélésnek földerítése meg van engedve. A lapokban említett visszaélést is szóba hozhatják a Házban. De a maga idején. Most a közoktatásügy van napirenden, nem ez az ügy.

Pichler: A közoktatásügyi általános vitában föl akarja tüntetni, hogy mily kevés gondot fordítanak a nevelésre a népiskolákban, középiskolákban és egyetemen. (Derűtség.)

Szilágyi Dezső: Ő megengedi mindig a napirendtől való kisebb eltérést, de nem az ilyen nagy eltérést.

Pichler: Azzal a kérelemmel fordul a Házhoz és elnökhöz, engedje meg, hogy az általa említett tárgyról reflektálhasson.

Szilágyi Dezső: A képviselő ur, ugy látzik, azt kéri, hogy a napirendtől eltérhessen. Mert csak így van értelme kérésének. (Derűtség.) Fölteszi a kérdést, megengedi-e a Ház? — Igen, igen! kiálltanak jobbról, balról.

Szilágyi: A Ház megengedte.

Pichler: Egy egyszerű kereskedelmi szerződésről van szó. A kiállítás belépő jegyeit bérletbe adták egy konzorciumnak, melynek egyik tagja, *Berl*, nem volt magyar állampolgár és két hét alatt megkapta a magyar állampolgárságot. (Zaj.) *Morzsányi* Károly ebben a dologban három személyben jelent meg; mint ügyvéd, mint az erzsébetvárosi *takarékpénztár igazgatója* és mint országos képviselő. Különös, hogy a mikor *Morzsányi*, az ügyvéd, tárgyal *Berl*l és az — *Morzsányi* beismerése szerint — kijelentette, hogy *gomblyuk-betegségben* szenved, *Morzsányi* a képviselő azonnal faképnél nem hagyta. Ő konstatálja, hogy a minisztertanács nem adott gyógyító írt *Berl* gomblyuk-betegségére. De miért akarta belekeverni ez ügybe *Morzsányi* Vörös államtitkárt? Egész gyanuhalmaz gyűlt itt össze. Az egész ország azt beszél, hogy egy ügyvéd visszaélt az országgyűlési mandátummal és *Morzsányi* doktor **közönséges kufár ügy-**

nők. Itt az alkalom, bizonyítsa be *Morzsányi*, hogy ő mandátumát nem husználta föl jogtalan anyagi előnyök szerzésére.

Az elnök: *Morzsányi* Károly képviselő ur személyes kérdésben kér szót.

Morzsányi védekezése.

Morzsányi Károly: Elmondja a tényállást. 1895 közepén hozzáment *Spitzer* Gyula előkelő kereskedő-czég tagja és arra kérte őt, hogy vállalja el képviselőt a kiállítás jegyei bérletének einyerésére. Ő elfogadta a megbízást s kijelentette, hogy megteszi a szükséges lépéseket. Elment *Schmidt* kiállítási igazgatóhoz, a ki azt mondta, 1.300.000 forint a bérletösszeg. Elment *Vörös* államtitkárhoz is, a ki kijelentette, hogy az megkapja a bérletet, a ki 1.300.000 forintot fizet, de a dolog nem tartozik rá. *Spitzer* társakat keresett és egy ügynök segítségével megszerezte *Mózes* frankfurti czéget. De mivel *Mózes* nem jött azonnal és *Spitzer* más társ után nézett, ő felszólította *Spitzert*, hogy ajánlata komolyságának bizonyítására tegyen le nála százezer frtot.

Thaly Kálmán: Az ügyvédnél?

Morzsányi: Ő ezt írásban kérte. Ebben az írásban az volt, hogy tegyen le nála százezer forintot, mert különben ő a jegybérlet ügyében egy lépést sem tesz. Időközben *Spitzer*, *Berl* és *Ollendorf* berlini üzletemberekkel lépett szerződési viszonyba s minthogy másoldalról 1 millió 400.000 forintos ajánlat is érkezett, a konzorcium elfogadta a drágább bérletet is. *Spitzer* százezer forintos províziót kötött ki magának, s a mikor erről tárgyaltak, történt, hogy *Berl* őt egy mellékszobába hívta és mondta neki: Ne csináljon nehézségeket, ő gomblyuk-betegségben szenved, ezért kell neki az üzlet. Ő erre azt felelte, hogy neki ehhez semmi köze, ha kitüntetésre fáj a foga, keresse a maga helyén. A mi a dolog erkölcsi oldalát illeti, kijelenti, hogy ő képviselői állását nem husználta ki, de erre szükség nem volt, mert hisz a konzorcium százezer forinttal többet adott az előirányzatnál.

Pichler: **Miért kapott hatvanezer forintot?**

Az elnök: *Pichler* képviselő ne szóljon közbe.

Morzsányi: *Pichler*, a ki jogi dolgokhoz, abszolúte nem ért, nem tudja, mily nagy munkával, mennyi futkosással jár az ilyen szerződés. A honorárium kérdését se tudja *Pichler* megítélni, mert ő nem ügyvéd. Ez egy nagy üzlet volt, melyből 5—600.000 forint hasznot reméltek s ő joggal kötött ki nem husz, nem harmincz, hanem *negyvenezer forint honoráriumot*. Egy hang: *Eljen Spitzer Gyula*. (Derűtség.)

Morzsányi: Mikor gyanusította ő *Vörös* államtitkárt, a kinek eljárása tiszta, mint a nap. Magyarazza meg ezt *Pichler*. Ő visszautasítja indignációval *Pichler* vádjait. Az *ügyvéd személye nem választható el a képviselőtől* és ez tiszta üzlet volt. (Zaj.) Várja meg a Ház annak a bünpörnek a lefolyását, a melyet *Berl* és *Ollendorf* *Spitzer* ellen indítottak.

Justh Gyula: **Le kell mondani a mandátumról.**

Morzsányi: Az ő eljárása tiszta és kifogástalan volt.

Teljes csöndben ült le Morzsányi. A jobboldal halgatott, az ellenzéken ezt kiáltották:

— **Mondjon le!**

Pichler kérdi *Morzsányi*tól, mi történt

- Persze, és lőni is fogunk.
- A levegőbe?
- Nekem mindegy. De még jobbnak találnám, ha egy kissé a tanuink felé lőnének.
- Tulajdon tanuink felé?
- No nem hivatalosan, de egy kissé a közelükbe, hogy *Schenkapót* és a hadnagyot egy kissé megjéjesszük. Egyiknek sem fog ártani a lezke!

IV.

Másnap reggel öt és hat óra között *Chapdelaine* és *Mignonet* tanuk kíséretében ama fensik felé tartottak, mely a párbaj színhelyét volt kijelölve. Egyikén sem látszott semmi féle izgatottság.

— Mit szól Ön ehhez a dologhoz? Ezek még csak fülüket sem mozgatják. Jegyzé meg *Schenk* apó, midőn a hadnagy feléje közeledett.

— Ez az első eset, hogy ilyen derék fickókkal van dologom, legalább a mint a látszat mutatja. Erre azonban ne adjunk valami sokat. Lehetséges, hogy ezek külsőleg mutatják ezt a nagy bátorságot.

— Persze, végét kell várunk a dolognak.

A párbajnál a hadnagy vállalta magára a pisztolyok megtöltését. Kimérték a távolságot és *Schenk* apó megadta a vezényszót:

— Egy! Kettő! . . . Három!!!

Alig hangzott el a harmadik vezényszó,

midőn két lövés dördült el és a hadnagy mindjárt utána olyasmit érzett, mintha a bajusza körül kaparászott volna »valami« míg ugyanakkor egy másik »valami« a prófusz kalapját vitte le a fejéről . . .

Egy kissé ingerülten közeledett most a két párbaj segéd egymás felé! *Schenk* apó megzavarodva és rémült arczezzel nézegette lyukas fővegét, miközben így mormogott bozontos bajusza közt:

— Hallja vitéz hadnagy uram, nekem egy csepp kedvem sincs ahhoz, hogy még egy golyó váltást indítványozzak ezeknek az uraknak . . . Nézze csak ezt az ügyetlenséget . . .

— Magam is azt hiszem, akba hagyhatnánk a dolgot, sietett kiegészíteni a beszédet a hadnagy.

— Mit? Nem találtam? kiálták a lövők álmélkodva. Akkor csak rajta, folytatni fogjuk a párbajt. Az lenne még a szép. Mi vért akarunk látni, mert a sértést csak vérrel lehet lemosni!

— Bocsánat uraim, szólt közbe *Schenk* apó, akkor végezzék e mosást maguk között!

— Vagy, ami még sokkal helyesebb, rázzák meg egymásnak kezeit és vezessenek el bennünket egy jó reggelire, a mi béke lakoma is lesz egyuttal, folytatta a szót a vitéz hadnagy ur. Igen uraim Önök igazi hősök gyanánt viselték magukat és a becsületnek eleget tettek!

volna a deponált százezer forinttal, ha nem tudta volna kieszközölni az üzletet.

Morzányi azt felelte, hogy visszaadta volna a pénzt.

Polónyi Géza kéri, hogy ehhez a kérdéshez szólhasson.

Szilágyi elnök: Csak a napirendhez lehet szólni.

Justh: Akkor mindig Morzányiról beszélünk.

Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter: Ő amint értesült arról, hogy a jegybérlő konzorcium tagjai egy magas állású és kiváló köztisztviselő nevét gyanúsító módon belekeverték a pörükbe, rögtön intézkedett, hogy mind a három bérlő ellen rágalmazás miatt büntető eljárást indítsanak. **Vörös** László államtitkár rögtön sajtópört indított a **Buda-pest** lap ellen, mely nevét közölte, kijelenti, hogy Berlt a minisztertanács semmiféle kitüntetésre föl nem terjesztette. (Helyeslés.)

Öt perc szünet.

A szünet után **Polónyi** Géza szólalt fel. Élesen bírálta a jegybérlés ügyét s Morzányi eljárását. **Huszonöt éves ügyvédsége alatt nem tud példát, hogy egy rövid ügylet megkötéséért negyven-ötvenezer forintot kérjenek.** Felemlítette beszéde folyamán a Dobrowszky esetét, mely hasonlíthatatlanul szeledebb természetű volt, mégis olyan vihart keltett, mely lehetetlenné tette Dobrowszkyt.

Morzányi védekezése alatt jelenti, hogy **Berl-től egy alkalommal levélben huszezer forintot kapott, de nem tudja miért.** (Gúnyos nevetés.) Később megtudta, hogy egy Mandl nevű ügynök hozta a pénzt, aki csak úgy tudta az összeget Berl-től kikapni, hogy azt mondta, miszerint Mozsányinak tartozik vele. (Zajos derűtség.) Vissza is fizette a 20,000 frtot Mandlnak.

Mozsányi csendben leült.

Terényi Lajos szólott a kultusz-tárczához. Felemlítette **Beöthy** László budapesti író és **Soldos** Sárika, Blaháné leánya között január vége felé kötött házasságnál történt esetet, a mely élénken megvilágítja, hogy a ref. papok, sőt a superintendens Szász Károly is most már nem tekinti érvényesnek az anyakönyvvezető előtt kötött házasságot, dacára, hogy harczolt mellette s a főrendiházban megszavazta a polgári házasságot.

Az esketés elején, ugyanis, mikor a menyasszony azt mondta:

— Én **Beöthy** Lászlóné, esküszöm az élő Istenre . . .

Az eskető **Szász** Károly superintendens itt hirtelen ezen szavakkal szakította félbe a menyasszonyt.

— **Még nem, majd csak lesz.** A leány nevét kérem?

Még **Mócsy** szólott a kultuszminiszter költségvetéséhez s az ülés véget ért.

Nagyvárad szegényügye.

— A főkapitány előterjesztése. —

Alig van Nagyváradnak utcája, amelyet ne lepnének el az alamizsnáért könyörgő koldusok, ingyenélők, dologkerülők. A hivatalok központján: a Széchenyi-téren éppen úgy utját állják a kiéhezett, szesztől gőzölő alakok, a járókelőknek, mint a Szent László-téren, a Fő-utcán.

A szegényügy sürgős rendezésre vár, mert ennek megoldásával sok idegen kétes elem elvonul a városból.

Ifj. **Rimler** Károly főkapitánynak és

a rendőrségnek is megnehezíti ez a sok kétes existenzia a működését.

Ezen állapot megszüntetése a rendőrség legfőbb óhaja is s ennek adott kifejezést a főkapitány a városi tanácshoz terjesztett következő jelentésében:

Tekintetes városi Tanács!

Az utcai koldulás és csavargás a legszigorúbb rendőri megtorlás dacára folytonosan növekedik.

A rendőrbírói statisztika szerint évente közel 900 csavargó kerül a rendőrkapitányi hivatalhoz részben eltoloncolás, részben megbüntetés alá. Ennek azonban tapasztalataim szerint semmi eredménye nincsen, mert az eltoloncoltak csakhamar visszatérnek, a helybeli illetőségük meg nem javulnak, valamenynyien tovább züllenek. A csavargók nagyrészt képesek volnának fentartásukat munkával megszerezni, de a helyett, hogy arra törekednének, állandóan a közönség terhére vannak s vagy koldulásból vagy lopkodásból élőködnek.

Egy módja van a közbiztonságot veszélyeztető eme állapotok megszüntetésének s e mód: a munkaház létesítése.

A munkaház felállításával a csavargók s koldulók száma legalább felére redukálnódnék, s a csavargók nagyrésze, mint munkára szoktatott egyén, adatnék vissza a társadalomnak.

Anyagi tekintetben pedig szintén előnyös a munkaház létesítése, mert a költségek egy része a munkaházban teljesített munkából kerülne ki.

A munkaház létesítését szükségessé teszi még az a körülmény is, hogy a törvény szerint az eltoloncolásra ítélt csavargók illetőségük megállapításáig fogva tartandók, a tartási költséget pedig az állam nem téríti meg. Már pedig egyes csavargók gyakran hónapokon át vesztegelnek a tolonczházban.

Most, hogy Nagyvárad városa egy tolonczház építését határozta el, ami már a közel jövőben megvalósulást is kell hogy nyerjen, a legjobb alkalom kínálkozik arra, hogy a tolonczházzal kapcsolatosan könnyű szerrel egy dologvagy munkaház is létesíttessék.

A tervbe vett tolonczház építési költségei a mérnöki hivatal által 30.000 frtra lettek előirányozva, melyhez a kormány — ha jól tudom — 10.000 frttal fog hozzájárulni. A tolonczház tehát a városnak mintegy 20—25.000 frtba fog kerülni, s azt hiszem, hogy a kettőnek egyesítésével alig hárulnának a városra nagyobb kiadások, de ha hárulnának is, azokkal többszörösen felérne az az előny, amit a munkaház felállításával a város közbiztonsága és szegényügye javítása által érhetnénk el.

Ugyanezért bátor vagyok indítványt tenni, egy munkaháznak a tolonczházzal kapcsolatosan leendő felállítására iránt.

Nagyvárad, 1897. márczius hó 1-én.

Ifj. **Rimler** Károly
rendőrkapitány.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Márczius 4. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órákor.
- > 4. Hegyi választmányi ülés.
 - > 6. Iparostanoncz iskolai felügyelő bizottság ülése a városházán d. u. 4 órákor.
 - > 10. Németh Sándor sajtópöre dr. Péchy Károly ellen.
 - > 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.
 - > 14. A kerületi betegsegélyző-pénztár közgyűlése.
 - > 14. A bihari nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órákor.
 - > 17. Katonai lóvadász Nagyváradon.
 - > 19. Megyei gyűlés, d. e. 9 órákor.
- Április 1—3. A főszórázás Nagyváradon.

* **Az első bójtai predikáció.** A nagyvárad olasz plebánia templomban tegnap d. u. 3 órákor volt az első predikáció. A tágas templomot szinig megtöltötte az ájtatoskodó

közönség és éber figyelemmel hallgatta az egyházi szónokokat. A szép beszédet **Lék** Kornél s. lelkész tartotta, beszédével nagyhatást érvén el a közönségnél. Szónoki beszédében azt fejtegette, hogy az élet sokféle bajai között nincs más menedék számunkra csak az Istenben való hit vigasza.

* **A nagyvárad kath. kör választmányi ülése.** A nagyvárad kath. kör tegnap délután 6 órákor választmányi ülést tartott, melyen mindenekelőtt a tegnapielőtt oly nagy sikerrel lezajlott bál epilógusa: a számadások kerültek szőnyegre, az eredmény igen fényesnek mondható, amennyiben, dacára hogy belépti díj a meghívottak részére nem volt s dacára a tetemes kiadásoknak, mintegy 140 frt maradt a könyvtár alap javára.

A választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a rendezőknek és közreműködőknek az estély fényes erkölcsi és anyagi sikeréért.

A kör legelső évi közgyűléseinek határnapját márczius 16-ik napjának d. u. 4 órájára tűzték ki, melyről a tagokat külön meghívókkal fogják ezuttal értesíteni.

Egyéb folyó ügyek elintézése után végül még 7 új tagot vettek fel a körbe, u. m. **Reck** Gézát, **Novák** Józsefet, **Votisky** Elemért, **Andrényi** Lajost, **Szikora** Jenőt, **Beczky** Art-hurt és **Anlauf** Józsefet.

* **Az Emke válsága.** Az Emke választmányában fölmerült esetek egyik utójátéka az, hogy az Emke jegyzői kara **Bethlen** grófhoz intézett nyilatkozatában egyenkint és összesen beadta lemondását, mert az egyik kolozsvári ellenzéki lapban olyan közlemény jelent meg, mely a jegyzőkönyvek hiteles voltát kétségbe vonta, a választmány pedig annak megczáfolására mitsem tett.

* **A nagyvárad keleti kirándulás.** A hónap vége felé **Propper** N. János nagyvárad keresk. akadémiai igazgató által Afrikába és a Szentföldre rendezendő tanulmányut igen siketültnek, élvezetesnek ígérkezik. Az óriási ut rendezője mindent elkövet, hogy az előkelő társaságnak minél kényelmesebbé tegye a ritka szép alkalmat. **Propper** N. János jelenleg Triesztben tartózkodik, hogy az utra az előkészületeket megtegye. Mint lapunknak Triesztből távirják az Osztrák Lloyd gőzhajózási társaság tegnap, szerdán tartott ülésén a keleti utazás alkalmára a társaság legfényesebb és nagy kényelemmel, eleganciával berendezett hajóját, a **Stephaniát** szavazta meg. Így a hosszú tengeri uton a résztvevőknek a legnagyobb kényelmük lesz.

* **Egy kiváló régész halála.** **Torma** Károly, a kiváló régiségbuvár, nyugalmazott tudomány-egyetemi professzor, a magyar tudomány akadémia rendes tagja, **Rómában** — hová nyugdíjazása után ment lakni, — hatvannyolcz éves korában meghalt. Az öreg tudós **Kudun** szolnokmegyei községben született. Részt vett a szabadságharcban is, 1865-ben képviselő, két év mulva pedig főispán lett. Később újra megválasztották képviselőnek s egy ideig a Ház alelnöke is volt. Professzori működését 1877-ben kezdte a kolozsvári egyetemen, hanem két év mulva kinevezték a budapesti tudomány-egyetemre, az éremtani és régiségtani katedrára. Sok régészeti közleményt irt, kiadta a dáciái fölíratok gyűjteményét. Ő volt az, ki O-Budán az aquincumi ásatásokat megindította. 1892-ken megvált az egyetemtől, nyugalomba vonult Rómába, hol halála napjáig visszavonultan élt.

* **Műkincsek** Nagybecsü műkincsek eredetere jött reá **Némethy** Lajos esztergomi esperes-plebános a német lovagoknak nevezett keresztetek számadási könyvéből ugyanis megtudta, hogy a székesegyházban őrzött műkincsek között lévő olajtartó két szarvát 1408-ban a nevezet rendnek nagymestere, **Jungingeni** Ulrik adományozta **Zsigmond** királynak. Ezt

azon körülmény is igazolja, hogy a szarvak gazdag diszitményei között ott van az adományozó rendnek és a megajándékozott fejedelemnek ezimere is. A nagybecsű műkincsről eddig azt tartották, hogy a magyarországi sárkánylovagrend egykori tulajdona volt. Némethy Lajos azonban most egész határozottan megállapította a nagybecsű műkincsek valódi eredetét.

* **A hegyi választmány ülés.** A nagyváradi hegyi község választmánya, ma délután 4 órakor tartja rendes havi ülését. Az ülésen a folyó ügyek fognak elintézését nyerni. dr. Sipos Árpád elnöke alatt.

* **Temetés.** Az élte legszebb szakában — 41 éves korában elhunyt Staffel Márton cserepező iparost tegnap délelőtt kísérték el utolsó útjára. A megboldogult egyike volt a Rét legnépszerűbb embereinek. Mint magánember, családapja és iparos egyaránt ritka becsületes. Ebben leli magyarázatát az a nagy részvét a melylyel koporsóját körülállották. A bucsuztató alatt özvegyének és árváinak jajaiba belevegyültek iparostársai és barátai elfolytott zokogásai is. Temetésen a nagyváradi ipartestület és a »Régi Népkör«, a melynek választmányi tagja volt, testületileg vettek részt. A gyászszertartást Dencs János cz. kanonok végezte segédlettel. Mig a diszes temetés Germán Károly keresztény temetkezési egyület dícséri.

* **A belinyesi orth. izr. hitközség kérelme.** A belinyesi orth. izr. hitközség folyamodványt adott be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az iránt, hogy az ottani népiskola az orsz. izr. alapból 900 frt segélyben részesüljön. A megyei közig. bizottság a kérvényt partolólág terjeszti fel a miniszteriumhoz.

* **Mikor az anyakönyvvezető elutazik.** Szöllősy Ignác és Vargha Katalin bodonhelyi (Sopron megye) lakosok február 24-én akartak az egyház színe előtt egybekelni. A polgári törvényszék szerint a hirdetésre előirt idő már a múlt hó 23-án délben lejárt. A felek tehát az nap délután akarták a szováthi anyakönyvvezető hivatalban a törvényes beiratást elvégezni. Meg is kérte erre az egyik tauu, Makkos János anyakönyvvezetőt, Ő azonban másnap reggelre rendelte oda a félóránnyira fekvő bodonhelyi községből a feleket. Ebben még csak belényugottak volna. Másnap, irják a »D. H.«-nak, a szokott hivatalos óra előtt $\frac{3}{8}$ órákora már megjelentek, az anyakönyvvezetőnek csak hült helét találták. Az anyakönyvvezető nr ekkor már Csorna felé kocsiázott, mibe sem vévén a zaklatott jegyesek és tanuk ily kiméletlen felültetését és boszankodását, hogy az anyakönyvvezető személye miatt egy teljes napot kellett elvesztegetniük. Mert Makkos csak este felé érkezett megint vissza Szováthra, mikor is végre beírta matrikulájába a jegyesek neveit. Mint a »D. H.« értesül, az ügynek folytatása lesz.

* **Névmagyaroltás.** Grósz Mór nagyváradi lakos vezetéknevét Nagy-ra változtatta.

* **A vármegye zárszámadása.** Biharvármegye házi pénztárának 1896. évről szóló számadásai már össze vannak állítva. Az alispáni kiadóhivatalban ugy a számadás, mint az erre vonatkozó állandó választmányi vélemény megtekinthető. Az adózó polgárok a márczius 17-iki közgyűlés előtt 5 nappal beadhatják észrevételeiket a számadások ellen.

* **Az ebadó felfizetése.** A nagyváradi városi rendőr kapitányi hivatal felhívja a városi közönséget, hogy ebeikéért az adót nyolcz nap alatt a városi pénztárnál annál is inkább befizessék, mivel az ezt elmulasztók, szigoru büntetés alá esnek.

* **Buvár Kund — Springer János.** A németeknek egyszer már nagy bajt okozott egy derék magyar buvár. Kundnak hívták s elsőlyesztette a németeknek a Dunán lefelé uszó hajóit. Most a »magyar uszó egyesület« egy vállalkozó tagja, Springer János, készül az ő buvárügyességével a németeket lefőzni. Nem hajókat akar ő kifurni, hanem egy bécsi lapban főszerkesztő az osztrák amatőr-buvárokat egy kis buvárversenyre. Kíváncsiak vagyunk rá,

vajjon a magyar vagy német birja-e tovább — szuszszal, mert tudvalevőleg a dolog ezen fordul meg. Springer ur. ha győz, — mint ahogy reméljük — megjutalmazhatná magát azzal, hogy nevét — Kund Jánosra magyarosítsa.

* **Segély kiosztás.** A városi szegények segélyezésére tegnap és tegnapelőtt tetemes összeget osztatott ki a város. Egész nap telve volt a rendőrségi hivatal elaggott és munkaképtelen emberekkel s csak ilyenkor lehet igazán látni, hogy mily sok szegény van Nagyváradon.

* **Vendéglő a Safrád-ház helyén.** Egri Mór, mint irtuk már, beadványt intézett a városhoz, a melyben a Safrád-ház helyére egy vendéglő, sör- és kávéház helyiség építését kéri s ő hajlandó megfelelő bért fizetni az üzletekért; esetleg ő maga építteté fel az egész épületet s 25 év múlva a városnak átadná. A tanács tegnap tárgyalta a beadványt, de nem hozhatott érdemleges határozatot, hanem kiadta Egyrenek, hogy tervet és költségvetést nyújtson be s akkor veszi érdemleges tárgyalás alá az ügyet.

* **Árad a Körözs.** A bekövetkezett tavaszi időjárás a mi Körözsünkön is kezd látszani. Összesen 3 decziméterrel áradt tegnap óta; azonban valószínű, hogy nem fog az előző évekhez hasonló nagyra dagadni.

* **Köszönetnyilvánítás.** A nagyváradi takarékpénztár igazgatósága az intézet 1896. évi üzletnyereményeiből 50 forintot adományozott ismételen a biharmegyei és nagyváradi nőegylet javára, — mely adományért ez uton is forró köszönetet nyilvánítok. Nagyvárad, 1897. márczius hó 3. Özv. báró Gerliczy Félixné a nőegylet elnöke,

* **Körözés.** A nagyváradi rendőrkapitányi hivatal tegnap sürgöny útján kereste meg a Berettyó-Ujfalui csendőr őrs, melyben kéri, hogy egy Nagy Gáspár nevű tolvajt, ki a csendőrök elől megszökött Nagyvárad felé, — nyomoztassa. A rendőrkapitányi hivatal megtette a kellő intézkedéseket.

* **Meglőcsölt finánczok.** Tegnap este az élesdi országuton két csempészt vettek észre a finánczok. Megállították a szekeret, mire az egyik csempész kivette a löcsöt és megtámadta a finánczokat. Az esetről jelentést tettek a hatóságnak s az elmenekültek nyomozását megindították.

* **Uj üzlet.** Czillér Imre és társa cég alatt egy fényesen berendezett üzlet nyílt meg a Bémer tér sarkán Garaguj házban, hol mindennemű férfi divatcikket és rövid áruk a legszebb kivitelben és nagy választékban kaphatók, miről elég biztosítékot nyújt a fentieknek több fővárosban való működése, miért is felhívjuk olvasóink figyelmét lapunk mai számában közzétett hirdetésére.

x Legújabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérművekben ugy szintén legújabb angol férfi divat cikkek a tavaszi évadra megérkeztek Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Karlsbadi cipők kaphatók.

Telefon.

Telefon.

Egy ujmódi betegség.

— Az angol izzadmányos láz Scheibbs környékén —

Ausztriában egy új fajta betegségnek jöttek a nyomára az orvosok. Scheibbs osztrák község lakosait a mult hetekben alaposan megtizedelte egy addig ismeretlen betegség. A doktorok kuttattak kísérleteztek, de a baj diagnózisát megtalálni nem tudták. Végre midőn már csaknem belefáradtak az orvostani rébusz megfejtésébe, egész véletlenül sikerült a scheibbsi községi orvosnak tisztába jönni a furesa epidémia miében léttével.

Régi történelmi leírásokat olvasván, ezekben rá ismert a most fellépett járvány tüneteit. Mindenesetre eredeti módszer az orvosoktól történelmi tanulmányok segítségével boldogulni

ott, a hol az anatómia és göröcső megtagadja a szolgálatot. Hiába régen megmondták már azt, hogy: »A történelem az élet mestere.«

A járvány tehát már több százados multal dicsekedhetik; de eddig csak mintegy szunyadt, ugy hogy olyan hosszú idő multán már alig ismertek rá az orvosok, a mikor fellépett . . .

A scheibbsi községi orvos történelmi művében ez áll ezen betegségről: »A *bosworthi* csata után (1485. aug. 22.) *Mibfort* városából, a hol VII. Henrik király seregével kikötött, egy sajátságos járvány kezdett elterjedni a vidékre, mely *Baco* szerint rettenetes pusztításokat vitt véghez Londonban, Bedfordban és Cambridgében, ugy hogy többen hultak el e betegségben, mint a harcztéren. Tünetei a borzasztó forróság és izzadás, mely az egész testre kiterjed, továbbá a fájdalom a beteg szive táján. A krízis már az első napon eléri tetőpontját, és mégis megesett, hogy egy-egy város lakosságának harmadrésze is belepusztult a szivbénulás és vérmérgezésbe, melyet e betegség maga után vont.

Egykoru kutfők tanúsága szerint a betegnek, mihelyt a bajt megkapta, haladéktalanul ágyba kellett feküdnie. Étlen szomjan kellett vesztegelnie, bár a szomjuság halálra gyötörte. Az izzadást, melyet a veszedelem ismertető jelül vettek, nem volt szabad nehéz dunnák, vagy takarók segélyével előmozdítani, hanem nyugodtan kellett bevárni a gyógyulást vagy pedig a halált.

A lábat a takarók alól lehülés végett kidugni életveszéllyel járt. Alkalmazott gyógyszer a jó meleg ágy és szeszes italok.

Feltűnő gyors lefolyása volt e betegségnek az 1506-iki járvány alkalmával, a mikor *három óra* alatt végzett a gyilkos kór az emberrel. Ekkor keresztelték el ezt a betegséget származási helyéről *angol izzadásnak*, vagy *angol köles himlőnek*.

A járvány 1526-ban Angolországból átszármazott Hollandba, a Hanza-városokba, a Rajna mellékére, Felső-Németországba és Ausztriába. Amsterdamban egy óriási köd védszárnyai alatt lépett fel és öt napig dühöngött a városban, naponta százával ragadva magával az ifjabbakat. A jó amsterdamiak rémületét még inkább növelte az égen egyidejűleg mutatkozó üstökös-csillag.

Friedbergben oly villámszerű gyorsasággal tört ki és folyt le a betegség az embereken, hogy a város plébánosa »alig egyet-kettőt fordulva« sűrű tüszentések és köhögések között holtan rogyott össze. És ismét szokásba jött a tüszentés alkalmával mondott »Adja Isten egészségére« féle jó kívánság Augsburgban 3000 beteg közül 14 napalatt 600 halt el, mig ugyanakkor Stuttgartban 4000 közül csak 6.

1551-ben ismét fellépett e járvány és pedig *Stopshire*-ben (Angolország.) A betegség lefolyása három óra alatt ment végbe és 1000 embernek oltotta ki az életét hét hónap alatt 1802-ben Franciaországban, 1820-ban Württembergben vendégzerepelt e rettenetes vendég.

Ezen utóbbi járvány felől egykoru orvosi leírás fekszik előttünk, melynek egyik fejezete így hangzik: »Miután a gyermekek közt a rendes sarlach fellépett és márczius végétől april. közepéig dühöngött, april. 20-án hirtelen egy ehhez hasonló betegség ütött ki és oly mértékben pusztított a felnőttek között, hogy máj. 12-ig 123-an betegedtek meg benne kik közül 32 meghalt.

A beteg eleinte nyakfájásról panaszkodott és nehéz nyomást érzett a gyomrában, vagy pedig a mellén, mindjárt ezután oly erős iz-

zadás lepte el őt, melyről fogalma sincs az embernek. A beteg deliriumba esik és félrebeszél és 12—15 óra lefolyása alatt, mint a jelekből következtethető, ideg-szélhűdésben meghal. A veszedelem nem látszott épenséggel ragályos természetűnek. Ugy május 10-ike körül pedig, mikor az idő melegebbre vált, a betegedéseknek hirtelen vége szakadt.

Ujabb adatok a járvány felől nincsenek. A régiék meglehetősen komor színben tüntetik azt fel. De az is bizonyos, hogy sok esetben a sarlach, tifusz és genyes himlő is az angol himlő neve alatt szerepel a régebbi s nemű munkákban, főleg amikor heves izzadással és kiütéses porsennél járt a bajt.

Az angol izzadási láznak lényegét még nem sikerült az orvosoknak megállapítani, talán a Skheibbs környékén fellépett járvány tanulmányozása pozitívabb tájékozást fog szolgáltatni ezen különös lappangó betegség okai és természete felől.

A kolera, veszettség és difteriesz bacillusainak felfedezése után remélhető, hogy ennek a különben hosszabb szünetek utáni fellépő járványnak sem fog titokban maradni a szülőloka. — *plex.*

EGYESÜLETEK.

A szépitési egyesület közgyűlése. A nagyváradi szépitési egyesület márczius hó 14-én tartja évi közgyűlését a városházán. A tárgysorozat érdekesebb része a költségvetés, a gazda választása, a megüresedett választmányi és számvizsgáló tagsági helyek betöltése.

TANÜGY.

Az ipariskolai bizottság ülése. Az iparos tanoncz iskola felügyelő bizottságának tagjait a városháza tanácstermében f. hó 6-án — szombaton — d. u. 3 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1897. márczius 3-án.

Ragány János
elnök.

Igazságszolgáltatás.

Éjféle mise. Szilágyi Géza tavaly Tristia címen kiadta költeményeit. Az egyik aljas költeményben, melnek Éjféle mise a címe, a királyi főügyészség a keresztény vallás megsértését látta s a fiatal poétát vallás ellen való kihágásért a bünyenyítő járásbíró elé idéztette. A tárgyaláson Szilágyit háromnapos elzárásra ítélték s ezt az ítéletet a királyi tábla megerősítette. A kir. Kuria megsemmisítette a járásbíró s a tábla ítéletét s kimondotta, hogy az ügy az esküszék elé tartozik, mivel nem vallás ellen való kihágás, hanem a btk. 190. §-ába ütköző vétség látszik főnforogni.

REGENY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

14.

Óvakodjék ez embertől inté Norine. Csinyján bánjék vele mint egy üveg pohárral. Mert Champenóis igen durva természetű s ha összetalálnának ketten veszni bizonyára maga huzná a rövidebbet. Champenóis igen féltékeny s allattamos ember s ha valamit gyanitana, titokban cselet hányna maga ellen s nem tudni hova vezetne allattamos gonoszsága.

Visszaindultak a mihely felé. A nap lassan hanyatlott le a magas fák mögött tűzbe borítván fényével az egész láthatárt. A fák árnyai mind jobban hosszabbodtak, a hőség csillapodni kezdett, a bokrok úgy néztek ki, mintha egy láthatatlan tündér aranyos fátyollal takarta volna le őket. A madársereg hangos csiripelésre

faíadt s a tücsök is megkezdte vékony csiripelését. Vincard apónak este fele kellett volna megérkeznie azért Norine a vacsora elkészítéshez látott hogy idejében minden készen legyen. Mig vizet meríteni elfutott a forráshoz meghagyta Griottenak hogy aprítson egy kis tüzelő fát s rakjon tüzet a szobában. A fiatal segéd szaporán látott a dologhoz s mire Norine visszatért már hatalmas tűz lobogott a tisztás közepén, melynek füstgomolya lassan szállott fel a tiszta léghen, Norine megérkezvén a friss forrás vízzel, két kötényt kötött maga elé s hozzá látott a főzelék tisztításhoz hogy a levesbe tegye.

Griotte tovább hasogatta a fát de szemével mindig arra felé nézett, hol a fiatal leány a főzeléket tisztogatta, melylyel nagyon elfoglalva látszott lenni. Ott ült egy ledöntött fatörzsön hosszú haja szétomlott vállain s mig a répát petrezselymet s a burgonyát vagdalta vig dalolásba kezdett.

A nap mindinkább lejjebb hanyatlott a láthatáron. Nagy izzó gömbje szakadozottnak tünt fel a faágak közt s a fák közt elfolyó patak vize hasonló veres fényben csillogott. A menyboltozat sötétkékszínt öltött. A bokrok és galyak közt csieseregve helyezkedtek el éjjeli szállásra az erdő vidám dallosai, mig a szarkák hangos káromlás kíséretében ugráltak a fákon. Odalent messziről a falu végén lévő nagy tó felül a békák hangos brekegésének elmosódott zaját sodorta néha ide a felkerekedő esti szél.

A szükület lassanként beállt. A nap ledobta véres koronáját s végkép elmerült a láthatár aranyos párázatu ködében. A harangvirágok színe halvány lilává lett, a nyitó lilomok és kákaszárak a szél fuvalmán meg-meg hajlottak s a patak folyását kékes színű pára lepte be, mely milliónyi szunyoggal volt ellepve.

Az égbolton feltűnt a hold ezüstös tányérja megezüstölvén az előbb még bíbor színben pompázó faágakat s a távolból a fülemile édes csattogása hangzott.

Az élenken lobogó tűzön lévő fazék tartalma lassanként rotyogni kezdett s hagyma illatos fűszerezés illat terjedt szét étvágy gerjesztőleg a friss levegőben. Griotte abba hagyta a favágást s elterült a száraz szénán Norine lábai előtt a tűz mellett, melynek izzó zsarátnokai bevilágították az egész helyet. Az izzó hamu veresen csillogott a földön s a szél egy-egy fuvalmára ezernyi kis szikra repült szét a levegőben mint valami fényes tűzijáték.

Mindketten hallgatásba voltak merülve s némán néztek az égbolton egymásután kigyulló csillagokat, melyek úgy tüntek fel, mintha valami láthatatlan szellem gyújtogatná meg őket egyenként. A hold sápadt fénye oda esett a földre a fák árnyékai megnyultak s élesen kiváltak a megvilágított hely mellett, mely úgy nézett ki, mintha ezüstös szőnyeg terítették volna ki felébe.

Griotte egyszerre csak felocsudott merengéséből.

Miért nem vagyunk mi csak egyedül ketten a világon? Miért nem vagyunk legalább is csak ketten a mihelyben? Milyen jó lenne együtt dolgozni kettőnk számára elkészíteni a vacsorát s így egymás mellett ülve élvezni az est szépségét. Ah Norine milyen jó lenne. Norine én magát nagyon szeretem ha tudná. . . .

E perczen a tisztás vége felől az erdei ut irányában hangok s közeledő léptek zaja hallatszottak.

Az apám, mondá Norine, hirtelen felugrott s úgy látszik nincsen egyedül.

Vincard apó gyors léptekkel közeledett egy kék munkás zubbonyban öltözött emberrel, kivel élénk beszélgetésbe volt merülve.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A krétai válság.

Ma végre Konstantinápolyban és Athénben átnyújtották a hatalmak híres jegyzékét. Átnyújtottak egy jegyzéket, de ami

erély és határozottság ebben megszólalt, halovány árnyéka csak annak a lángoló tettvágynak és rettenetes szigorúságnak, amivel a hatalmak nekigyürköztek Kréta gyors és erélyes paczifikációjának.

A jegyzék hat napi határidőt enged Görögországnak. Hogy azután mi történik, hogy mi lesz a minap fennen hangoztatott kényszereszközökkel — arról ma már szó sincs.

Annyi bizonyosnak látszik, hogy a kis Görögország csekély hatalma jobbnak fogja tartani visszavonulni s ezzel befog fejeződni az egész krétai kérdés. Kréta autonómiát kap s nem lesz oly szoros függésben a török kormánytól s így a keresztények helyzete javulni fog okvetetlenül. Hat nap alatt azonban még sok minden történhetik s az az erős fegyverkezés Törökországban, mely az utóbbi napokban észlelhetővé lett, azt bizonyítja, hogy Törökország mégis háborút akar, mert talán jobbnak véli, hogy inkább egy hadjáratban bukjon el, mint a felosztás szegényének legyen kitéve.

Egy hét alatt tehát el fog dőlni, hogy megszünt-e a keleti kérdés vagy csak elodázták.

A hatalmak jegyzéke.

Athén, márczius 3. (Saj. tud. táv.) A nagy hatalmak által itt és Konstantinápolyban átnyújtott jegyzék szövege *szó szerint* a következő:

Kormányom megbízásából Nagyméltóságodnak tudomására hozom, hogy a nagy hatalmak megegyeztek abban a jelenlegi helyzet megváltoztatására egy zsinórmértékben állapodnak meg, mely helyzetet megelőzni nem tudták, de melynek további fennmaradása alkalmas lenne arra, hogy Európa békéjét megzavarja, a hatalmak a következő pontokra nézve állapodtak meg:

1) A jelen viszonyok közt Kréta semmi esetre sem anektálható Görögország által. 2) A Törökország által elhatározott reformok késlekedése arra indította a hatalmakat, hogy az ottoman birodalom épségének fenntartása mellett Kréta szigetét feltétlen autonómiával lássák el, melyet annak a sultán szuzerenitasa alatt álló kormány fog biztosítani. — E tervek megvalósítása a hatalmak nézete szerint más módon nem érhető el, mint a görög hajók és csapatok visszavonulása által. A hatalmak bizalommal elvárják ezen elhatározást a görög kormány bölcsességétől. Mely nem fog a hatalmak határozatával ellentétes uton intézkedni. A követek nem titkolják, hogy utasításuk arra szólnak, hogy tudassák a görög kormányval, hogy ellenkezés esetén a hatalmak visszavonhatatlanul elhatározzák, semmiféle kényszereszközökkel sem fognak visszariadnia. ha 6 nap lefolyása alatt a hajókés csapatok visszahívása meg nem történik.

Görögország nem fél.

Athén, márczius 3. (saj. tud. táv.) Idevaló jól értesült körök határozottan számítanak arra, hogy Macedoniában ki fog történni a forra-

dalom s Görögország erre való tekintettel buzgón folytatja a fegyverkezést. Nehány zászlóalj parancsot kapott, hogy készüljön az elindulásra. Az idegen diplomata azt hiszik, hogy a világhéke most azon fordul meg, vajjon Törökország képes-e hadsergét elég gyorsan és elég nagy erővel mozgósítani.

A jegyzék a partnál.

Konstantinápoly, márczius 3. (saj. tud. táv.) A nagykövetelek a **Krétára vonatkozó jegyzéket ma délután átnyújtották a portának.** A jegyzék a hatalmak eljárását jelzik és indokolja a Görögország által való annekszióval szemben, valamint a görög csapatok eltávolítása és a Krétának adandó autonómia ügyében.

A lázadás folytatása.

Páris, márczius 3. (Saj. tud. táv.) A Havas-ügynökség jelenti Káneából mai kelettel: a törökcsendőrök a konak melletti laktanyában 4 órakor délután **fellázadtak**, mert nem kapták meg a zsoldjukat. Egy orosz, majd egy német csapat **rájuk tüzelt.** Amint a csendőrök látták, hogy az angol csapatok is készülnek rájuk löni, kitűzték a fehér zászlót és megadták magukat. Félőtkor a palotában őrt álló csendőrök is fellázadtak és **rálöttek azokra a tisztekre**, kik a palotát elhagyni készültek és **Suleiman csendőrezredest agyon is löttek.** A csendőrök eltoraszolták magukat. Az orosz, angol és osztrák-magyar tiszték ráakarták venni a lázadókat, hogy a fegyvert lerakják.

A görögök ellenségünk.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) Az Athénből érkezett hírek szerint a görög kormány **v a l ó s z i n ü l e g t a g a d ó l a g f e l e l a h a t a l m a k j e g y z é k e r e ,** a melyben a görög csapatok visszahívását követelik.

A miniszterelnök a levéltitok megsértéseért nem bűnös.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) A **Molnár** képviselő által **Bánffy** Dezső miniszterelnök ellen tett feljelentés ügyében ma határozott az ítélő tábla. A miniszterelnök ugyanis a képviselőház nyilvános ülésén felolvasta **Blaskkvics** képviselőnek már régebben Molnárhoz intézett egyik levelét. **Ezért molnár apát bűnyyi feljelentést tett a miniszterelnök ellen.** A bíróság azonban a feljelentést elutasította. A kir. tábla az alsó bíróság ítéletét **helybenhagyta.**

A kiállítási jegypör.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) **Vöröss** kereskedelemügyi államtitkár ma egy újságíró előtt kijelentette, hogy Spitzert, a jegybérlő konzorcium egyik tagját csak egyszer látta és pedig újévkor, a mikor **M o r z s á n y i** Károly képviselővel járt nála gratulálni. Egy másik alkalommal ismét eljött hozzá, de ekkor nem fogadta. Reméli, hogy **M o r z s á n y i** Károly, aki hozzá csak informálni járt, — lemond a képviselőségről.

Elhalt gróf.

Bécs, márczius 3. (Saját tud. táv.) Gróf **N e y p p e r t** Ervin, Mária Józsefának Napoleon özvegyének és Neypert tábornagnak a fia ma meghalt.

Az osztrák miniszterelnök Budapestén.

Bécs, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) **B a d e n i** osztrák miniszterelnök közelebb Budapestre jön, hogy pénzügyi szempontból megbeszéljék a kiegyezés részleteit.

Korotnai dr. ügye a táblán.

Budapest, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) Dr. **K o r o t n a i** bűnygyében ma hozta meg az ítéletet a kir. tábla. Korotnatt lopás és hamistanuzásra biztatás büntetéseért a tábla **4 évi fegyházra** ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Az éjjeli fagynak miként való megjósolása.

Tudvalevőleg nagyfontossága a gazdára, a bekövetkezendő éjjeli fagynak előre való meghatározása. Ha ugyanis már d. u. 4 órakor tudjuk, hogy az éjjel fagy lesz, akkor bizonyára letakarás, leborítás, füstcsinálás stb. által egyet-mást megvédhetünk az éjjeli fagytól. Ez ideig csak a felhőzetből s a szél irányából következtettünk az éjjeli beálló hőmérsékletre s ezen közben nem ritkán csalódtunk, mert a borult égbolt éjfélkor is kiderülhet s reggelre fagyni fog. Az éjjeli fagyoknak előzetes megjósolására vonatkozólag igen érdekes kísérletet tett J. Berthold, melynek eredményét a következőkben ösmertetjük. Egy közönséges, keret nélküli hőmérőnek golyóját fátyszöveggel vesszük körül s oly módon akasztjuk azt valamelyik szélesdedes, árnyékos helyre ki, hogy a golyó 2—3 cm. legyen a föld színétől. Délutáni háromnegyed 2 órakor a hőmérőt tiszta vízbe mártjuk s a rajta maradt vízcseppeket letörölve, előbbi helyére akasztjuk. Délután 2 órakor leolvassuk a hőmérő által mutatott hőfokot, abból levonunk 6 C. vagy 4-8 R. fokot s a maradék lesz a hőmérőnek legalacsonyabb állása a bekövetkezendő éjjel. Ha a hőmérő 4 C. mutatott délután 2 órakor, akkor az éjjeli legalacsonyabb állása 2 C. leend. 100 eset közül ezen alapon 75 esetben biztosan határozzuk meg a bekövetkező hőmérsékletet. Ha a felhőzetet és szélirányt is megfigyeljük, akkor 90% s ha a levegő pára tartalmát is délben és este megfigyeljük, akkor 95-ször 100 eset közül előre megjósolhatjuk az éjjeli bekövetkezendő fagyot.

A tavaszi májusi fagyok ellen csendes időben a füstgerjesztés egyike a leghatályosabb szereknek; főleg ha füstgerjesztés az egész hegyre kötelezővé van téve hegyrendőri törvény erejénél fogva, mint pl. a Rajna mellékén. — A füstölésre félig nedves harasztot, polyvát, szalmás trágyát szoktak meggyújtani, a közönségesebb és kisebb birtokosok. — A rajnamelléki műveltebb bortermelő közönség azonban Nessler-féle gyertyákat használ, melyek ott minden kereskedésben kaphatók. Ezen gyertyák 5 cm. vastagok és 10 cm. hosszúak s a következőleg készíthetők. — Hét decziliter forró vízben 250 gr. kálsalétrom oldatik fel; az oldatba 150 gramm szarvas szarvóvaj vagy kátrány és annyi fűrészpör kevertetik, a mennyi elég arra, hogy a tömeg gyurható legyen. — Ekkor az egész tömeg kiszáríttatik s keményítő péppel mondott méretű gyertyákká idomíttatik és ismét megszártatik. — Ezen gyertyák könnyen meggyúdnak, lassan parázsszal égnek s igen nagy és nehéz füstöt gerjesztenek, úgy, hogy egy gyertya 200 négyszög-méter szőlőt képes a késő fagy ellen megvédelmezni. — E gyertyák a szőlőhegy-pásztor vérszt jelentő csengetésére gyújtatnak meg s ilyenkor az egész határ felett füstfelhő terül el.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. márczius 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 7.40 Uj buza 7.30 Kétszeres buza, 5.80—5.70 Rozs 5.70—5.70 Árpa 4.10—3.90 Zab 5.00—4.90 Tengeri 3.30 uj 3.20 Borsó 14.— Lencse 16.00 Bab 7.00. Köleskása 12.00 Burgonya 2.50. 100 kiló Langliszt 13.70. Zsemlyeliszt 13.20 Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 11.20 széna fuvarral 2.50. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 58.— 6 kiló zsúpp-szalma 0.8 1.50 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa bikk 3.10, tölgy 2.90, cser 3.30. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámolaj —50. Egy liter bor 6 50, uj 40 pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsa kócsó 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 33.00 uj bor 21.—, mész 1.00, kemény faszén 1.70, puha faszén —, kendermag 7.00 köles 5.20 repce 11.00, dió 18.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 62, sertésus 52, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 28, bors 1.10, paprika 1.50 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —.— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1897. márczius 2-ről egy pár első rendű jármás ökör 260—310 egy pár másodrendű jármás ökör 200. 250 egy pár harmadrendű jármás ökör 110, 190. 1 pár fejős tehén 78—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—80 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 16—28. 1 drb. egy éves borju 24—36. két éves borju 34. 60. 1 drb. hizott sertés 50, 80. 1 pár fél éves 19. 24 1 pár egy éves sertés 34. 46, 1 pár két éves sertés 58, 78, egy drb. jó igás ló 60 80, 1 pár ökrbőr 15—22. egy pár tehénbőr 11—16 borjubőr 4—6,— 1 pár lóbor 6.—10. 1 pár juh bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1897. évi márczius hó 2-áról: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 200 hltr, rozs 300 hltr, árpa 50 hltr, zab 100 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 500 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 90, sovány 220, súldó 300, malacz 350, hizott marha 18, jármás ökör 400, fejős tehén 292, borju 260, bivaly 7, juh és kecske 100 ló 602.

Terménytőzsde.

Budapest, márcz. 3.	
B u z a	őszre, bácskai 5.75
	» őszre, északi 7.66
	» október-novemberre, bácskai 7.39
	» okt.-nov.-re északi 7.36
R o z s	őszre bácskai 10.95
	» őszre, északi 6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai 3.57
	» okt.-nov.-re, északi 3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai 3.82
	» okt.-nov.-re, északi 11.00

Bécs, márcz. 3.	
B u z a	tiszai 8.70—0.—
	» bányási 8.25—0.—
	» bácskai 8.34—0.—
	» szokványáru őszre 0.—0.—
B u z a	szokványáru tavaszra 7.10—0.—
R o z s	tiszavidéki 4.15—0.—
	» szokványáru őszre 6.45—0.—
	» szokványáru tavaszra 6.53—0.—
T e n g e r i	magyar 6.40—0.—

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 3-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	— — — — 122.—
Magyar koronajárdék	— — — — 98.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — — 100.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — — 101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — 120
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — 97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — 100.50
Itervá-sziazon földterhermentesítési kötvény	— — — — 98.—
Magyar nyereségy sorsjegy-kölesön	— — — — 149.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — — 137.50
Osztrák járdék papírban	— — — — 100.75
Osztrák járdék ezüstben	— — — — 123.—
Osztrák járdék aranyban	— — — — 123.—
Tasztrák korona járdék	— — — — 100.20
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — 141.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — 951.—
Magyar hitelbank részevény	— — — — 392.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — 359.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	— — — — 841.50
20 frankos arany (Napoleonador)	— — — — 9.50

Német birodalmi márka	58.72
London vista	119.95
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.74

Szerkesztői posta.

K. G. — Helyben. A szegény ügyről szóló jelentését a főkapitánynak azért nem közölhattuk tegnap, dacára, hogy még délelőtt át lett küldve a városházához az akta, mert az egyik főbb tisztviselő, aki egyszersmind egy helybeli lap munkatársa, magánál tartotta az aktát s az csak tegnap

került a városházi iktatóba. Hogy mennyire helyes az ilyen eljárás, azt nem fejtegetjük.

Pozsony. A keresztési könyveeskét nem ajánlhatjuk lapunkban, de nem is használna az ajánlás semmit. Nálunk a Klein tanár képeivel díszített Nogáll-féle könyveeske van használatban. És ez a kis könyv, bár kiállítása díszesebb, kötése pedig vászon, mégis olcsóbb, mint az önké. Feltehetőleg munkát végeznének tehát az ajánlással.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsém a tisztelt olvasóközönségnek tudomására juttatni, miszerint
Nagyváradon, Nagy-Teleky-utca 433. szám alatt, (Képes-ház)
a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendezett

lakatos-műhelyt

nyitottam, melynek folytán elvállalok minden e szakmába vágó munkák készítését.

Nevezetesen: **építmunkákat, szivattyus kutakat, baleon (erkély, lépcső, kert, sir és másnemű rácsokat** az adott rajzok vagy választandó minták szerint a leg-egyszerűbbtől a legdíszesebb és **szolid, izléses kivitelben.**

Továbbá mindennemű **takarék- és asztaltűzhelyeket** háztartási ezélokra, valamint **vendéglősök és kávéházak részére.** — Ezekon kívül jó minőségű **pléhkályhák, füstcsövek, tüzelő, hamu- és sütőkemence ajtók,** ugyszintén **üstházakat, megrendelésre jutányosan készítek.**

Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek.

Biztosítva a t. olvasót arról, miszerint a megrendelt munkákat mindenkor a lehető leg-kielégítőbb pontossággal eszközölni s ezáltal a bizalmat kiérdemelni legfőbb törekvésem leendő magamat úgy építő iparostársaim mint a t. közönségnek, ismerőseimnek és barátainak jóakaratu pártolásába ajánlva s becses megrendeléseiket remélve és kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Dévald Béla,
lakatos-mester.

52-2-5

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
lomcsillapító **bedörzsölésként** alkalmazták köszvényűd, **csuszni, tagszagatásnál és meghűlésekénél** és az orvosok által **bedörzsölésekre** is mindig egyarában rendeltek. A **valódi Horgony-Pain-Expeller** gyárában rendeltek. A **elvezetés alatt**, nem tilkos szor, hanem igazi népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. **40 kr., 70 kr. és 1 frt** tvegenkénti árában majdnem minden **gyógyeszerárán** készletben van; **főraktár:** **Tótok József** gyógyszerésznél **Butapestén.** Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert **több kisebbbárta** minzat van forgalomban. **Ni** **nem** **akar** **megkársozni,** az minden egyes **üveget** **„Horgony”** védjegy és **Richter** **ezegye-**
zes **melkül** **mint** **nem** **valódit** **utatsita** **viszsa.**
RICHTER F. AD. és **larsa.** **cs. és** **kir.** **udvari** **szállitok,** **RUGELSTADT.**

90-24-56

Eladó szőlővesszők

A biharmegyei takarékpénztár sárándi gazdaságában százezer darab legneme-
sebb különféle faju

sima szőlővessző

a sárándi vasuti állomáshoz szállítva egy
ezer darabonként 5 forintjával eladó.

Megkeresések a sárándi gazdaság
intézőségéhez intézendők.

1-3

Uj üzlet! a „GOMBKIRÁLY“-hoz! Uj üzlet!

Gzillér Imre és Társa
rövidáru-üzlete Bazár-szoros és Bémer-tér sarkán (Mayr-ház.)

Előzékeny és pontos kiszolgálás!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Olaszi Bazárszoros és Bémer-tér (Mayr-
házban)

rövidáru és divatkereskedést

nyitottunk.

A fővárosban éveken át szerzett tapasztalataink jó
hírnevünk és a rendelkezésünkre álló alap feljogosítanak
azon reményre, hogy tisztelt vevőink kívánságait pon-
tosan s a legméltányosabban teljesíthessük.

Mi teljes igyekezettel azon leszünk, hogy megelé-
gedésüket minden tekintetben kiérdemeljük.

Egyedüli főraktár **Ludwig József** römerstadi
vászon-áru gyárából.

Dus választék mindennemű kézimunkákban.

Kiváló tisztelettel

GZILLÉR IMRE és TÁRSA.

Kötött harisnya és lábtyű a híres 6 szálú „Hausfrauen-Garn“-ból.